

IVN – Heeze-Leende - Verbeteringen ontwerp Omgevingsvisie van Heeze-Leende

Allereerst onze complimenten voor de vele verbeteringen in dit ontwerp ten opzichte van het eerdere concept. Goed dat er nu ook een bijlage is opgenomen met de eerdere inbreng van de ketenpartners in het ontstaansproces. Er is nu een, zij het summiere, samenvatting van onze inbreng in dit proces. Waar dit ontwerp, vanuit ons perspectief nog verder kan worden aangevuld, willen wij u middels dit schrijven verder informeren in de vorm van tien voorstellen voor verbetering. Eerst vijf algemene beleidsmatige punten, onder het motto regeren is vooruitzien. Daarna drie aandachtspunten voor noodzakelijk herstel van de balans.

BELEIDSMATIG: REGEREN IS VOORUITZIEN

1 Het perspectief

Veranderingen gaan steeds sneller. Ook de noodzaak om in actie te komen wordt steeds urgenter. Dat betreft ook de achteruitgang van de natuur en de kwaliteit van onze leefomgeving. Het is goed dat er, zoals in het eerdere concept, niet langer gestreefd wordt naar behoud van de situatie, maar naar verbetering. We vinden alleen 2040 als streefdatum voor de realisatie van deze visie wel erg ver weg. Het is te vrijblijvend en te veel op de lange baan. **Voorstel 1:** is de Omgevingsvisie te bestempelen als een dynamisch document dat vanaf nu richtinggevend is voor ons handelen en dat zich voortdurend ontwikkelt en aanpast aan veranderende omstandigheden.

2 Het beleidskader

Goed dat het ontwerp van de gemeente is ingebed in de landelijke, provinciale en regionale omgevingsvisies. Het is van groot belang voor samenhangend beleid om dit principe vast te houden. De NOVI, de nationale omgevingsvisie, wordt binnenkort bijgesteld. Het programma NOVEX, met de gebiedsgerichte aanpak en het programma 'Mooi Nederland' vormen de basis daarvoor. **Voorstel 2:** hou nu in de gemeentelijke visie al rekening met de richtinggevende uitgangspunten hieruit, zoals vermenging en combinatie van oude en nieuwe functies in het landelijk gebied
<https://www.denationaleomgevingsvisie.nl/over+de+novi/aanscherping+novi/default.aspx>

3 De beleidslijnen

Binnen het beleidskader van rijk, provincie en regio is het van belang er rekening mee te houden dat het Rijk heeft aangekondigd om de zeggenschap over de ruimtelijke ordening van ons land weer naar zich toe te trekken. Dat zal, omdat wij als gemeente midden tussen natuurgebieden liggen, voorspelbaar consequenties hebben voor de eigen beleidslijnen rond de transitie van het landelijk gebied en herstel en versterking van de natuur, **ook zonder Natura 2000 status**. Versterking van bodem en water vormen een rode draad in aangescherpt rijksbeleid. **Voorstel 3:** neem dat expliciet op in de visie en ook in **de uitwerking van een aangekondigd programma** voor transitie van het landelijk gebied rekening mee.

4 De ambitie

De ambitie is in dit ontwerp wordt getypeerd als inzet op reparatie van tekorten ontstaan in het verleden en behoud en verbetering van bestaande kwaliteiten (pag. 31). Die ambities zijn prima, maar ze liggen ver weg en bovendien zijn ze zwevend. Want in deze visie worden geen concrete criteria benoemd die richtinggevend zijn bij de verdere uitwerking van de omgevingsvisie tot een omgevingsplan. Met de spinnenwebben wordt een **“relatieve prioriteit”** (pag. 16) gesteld. Deze geeft aan waar **“iets zwaarder weegt dan gemiddeld in de andere gebieden”**. Dat geeft geen houvast. Het is zoiets als meten met een duimstok zonder cijfers. **Voorstel 4:** wij pleiten voor concrete criteria bij de ambities in de visie. Dat biedt initiatiefnemers houvast en geeft aan de voorkant duidelijkheid over mogelijkheden en onmogelijkheden in een gebied.

5 Het normenkader

Met de introductie van het milieumengpaneel wordt er ruimte geschapen voor een variabel normenkader. Boven op de relatieve ruimte van de spinnenwebben, wordt hiermee nog een tweede variatie naar onder of naar boven mogelijk gemaakt. Vanuit de algemene ambitie van deze visie, te weten reparatie van eerdere tekorten en behoud of verbetering van bestaande kwaliteiten, pleiten wij voor een harde ondergrens in de mengpanelen.

Maar we hebben forse vraagtekens bij de combinatie van spinnenwebben en mengpanelen en de invulling daarvan. We begrijpen niet waarom de ambitie voor “gezondheid en veiligheid” in het spinnenweb van het **landelijk gebied** op 3 van 5 gesteld wordt en in de **natuurgebieden en beekdalen** op 5 van 5. Omgekeerd kunnen we niet volgen dat de ambitie voor “duurzaam en toekomstbestendig” in de **natuurgebieden** op 4 van 5 staat en in het **landelijk gebied** op 5 van 5. En dat terwijl in het milieumengpaneel er in het landelijk buitengebied voor vrijwel alle aspecten een lagere streefnorm wordt gehanteerd dan in de natuurgebieden en beekdalen.

Voorstel 5: we pleiten ervoor dat de ambitie helder benoemd wordt ten opzichte van een concrete nulmeting, en dat daarbij de door het rijk vastgestelde minimale ‘omgevingswaarden’ uit de **Omgevingswet** en het **Besluit Kwaliteit Leefomgeving**, zoals de wet vereist (art.2.9 lid 3), in concrete objectieve termen geformuleerd worden. We stellen voor, **Voorstel 6:** dat de Omgevingstafel hierover geïnformeerd wordt en op basis daarvan een advies voor de raad opstelt en dat de raad vervolgens de ambitie vaststelt. Liefst met een termijn erbij.

NAAR EEN NATUURLIJKE BALANS

6 Balans bescherming en benutting

De natuur wordt in de visie als een economische factor benaderd. Maar natuur heeft een intrinsieke waarde en is een absolute voorwaarde voor een gezonde leefomgeving. Zonder een fatsoenlijke ecologie is er straks geen economie meer. Er moeten in navolging van het regiobeleid duidelijke grenzen gesteld worden aan vervuiling en belasting door landbouw, verkeer en bedrijvigheid, maar ook aan de recreatieve druk op natuur. Het is absoluut noodzakelijk toe te werken naar een beter evenwicht tussen benutting en bescherming van de natuur. **Voorstel 7:** Wij pleiten voor vermindering van belastende emissies en spreiding van de recreatiedruk, maar omgekeerd ook voor integratie van meer natuur in de dorpen en in het landelijk gebied.

7 Benutting natuurlijke mogelijkheden

Bij het herstellen van de balans tussen bescherming en benutting, kan de natuur ook zelf bijdragen aan oplossingen. **Voorstel 8:** wij denken dan niet alleen aan de transitie naar natuur-inclusieve landbouw, maar ook aan vastleggen van CO₂ door aanplant van bomen, door bevorderen van teelt en gebruik van inlands bouwhout en andere bio-based bouwmaterialen. Bovendien pleiten we – **Voorstel 9** - voor een combinatie van **remming van regenwaterafvoer** en aanleg van nieuwe vennen voor waterberging in combinatie met daarin met de zon meedraaiende eilanden van zonnepanelen.

8 Handhaving

De omgevingsvisie bevat veel mooie doelen. Soms zijn die te realiseren met beleidskeuzes. Soms is aanvullende budget nodig. Om de duurzaamheid te waarborgen is echter ook handhaving nodig. En op dat vlak constateren we een chronisch tekort. Een van de fundamenteën onder de Omgevingswet is dat de vervuiler betaalt. **Voorstel 10:** neem het uitgangspunt op in de visie dat naast de kosten van herstel van de schade of compensatie ook de kosten van handhaving door de vervuiler betaald worden. Dat werkt curatief en preventief.
